A°. 1860. N°. 52.

DONDERDAG 1 MAART.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Donderdag 1 Maart.

BANDJERMASSIN.

Wij hebben dadelijk bij de ontvangst der bedroevende tijdingen uit Bandjermassin den pijnlijken indruk te kennen gegeven, die het feit maakte. Die indruk openbaart zich overal, en het echt vaderlandsch gevoel is diep gekrenkt, waar het zooveel edel bloed ziet vergoten, terwijl het betoonen van meerder geestkracht welligt een onheil had verhoed, dat thans de droefheid in zoo vele familiën heeft gebragt.

Sinds den afschuwelijken moord op Europeanen in het Bandjermassingsche begaan, heeft het Nederlandsch gezag slechts een gering magtsvertoon ontwikkeld, alsof zulk een moord geen exemplaire straf vorderde, in een land waar millioenen door enkele duizenden worden overheerscht! Onze strijdmagt op Zuidelijk Borneo was, ook na den moord van zoovele Europeanen slechts gering, en men kon er niet met de noodige kracht optreden. Wat is daarvan het gevolg geweest? Dat een nieuw aantal slagtoffers moest vallen, om de autoriteiten, naar 't schijnt, wakker te schudden. 't Is, gelijk de Rotterdammer bladen teregt zeggen, alsof wij in den laatsten tijd steeds eerst met te weinig kracht handelen, om daarna soms met dubbelde moeite te verbeteren, wat door gemis aan goede zorgen of aan genoegzame krachtsontwikkeling is bedorven. Eene eerste expeditie mislukt meerendeels; eene tweede herstelt eerst ons gezag! Is dat het middel, om den eerbied voor den Nederlandschen naam in onzen uitgestrekten Archipel te handhaven?

Thans heeft eene dier feiten in Indië plaats gegrepen, die den nadeeligsten invloed op de bevolking moeten maken. De aanwezigheid der Marine alleen was een schrik voor de onwilligen, eene geruststelling voor de goedgezinden. Het *prestige* is verdwenen, en de stoutmoedigheid der muitelingen is er door aangewakkerd. Er is geen twijfel aan, of onze dappere zeelieden, die, even als onze Indiesche soldaten, steeds getoond hebben, den Nederlandschen naam eer aan te willen doen, zijn het slagtoffer geworden van schandelijk verraad, van een vertrouwen, dat helaas zoo duur betaald werd. In gewone omstandigheden hadden deze 60 dapperen stellig de 5 à 600 moordenaars afgeweerd, en thans zullen zij, ook in de minst gunstige omstandigheden, zich als dappere krijgers verdedigd hebben. Maar hoe meer men daarvan overtuigd is, hoe meer men geneigd is dankbaar de nagedachtenis te herdenken van die ongelukkigen, die hun leven op zoo jammerlijke wijze voor het vaderland moesten laten, — des te meer roept hun dood om wraak. 't Is eene edele wraak, die wij echter begeeren, omdat het geldt de handhaving van ons gezag in de Indische wateren, en daarmede de bevordering van menschelijkheid en beschaving, die moordtooneelen als welke in het laatste jaar plaats vonden, voor altijd onmogelijk zullen doen worden.

Het Nederlandsch goevernement zou zijne roeping miskennen, zou het gevoel van elken Nederlander diep krenken, als het er niet zorg voor droeg, dat de indruk over den dubbelen moord van Bandjermassin werd uitgewischt door eene *schitterende bestraffing*, eene bestraffing, waaraan de Nederlandsche Marine vooral zal wenschen deel te nemen. Eene sterke expeditie zal daartoe noodig wezen.

Maar als wij dat begrijpen, als wij het bewustzijn hebben, dat thans de Nederlandsche slaapgeest zal wakker geschud zijn, dan mogen wij onze teleurstelling er niet over verbergen, dat niet dadelijk is geschied, wat had behooren te gebeuren, en waardoor de moord op de Onrust welligt ware voorkomen; — dan mogen wij niet nalaten te *herhalen*, dat het hoog tijd wordt, dat er met meer klem en meer energie in Oost-Indië worde gehandeld. — Wij beamen dan ook ten volle, wat heden de *N. R. Ct.* zegt: »Men lette toch eindelijk eens op mannen, die getoond hebben, als de omstandigheden het vorderen, krachtig en met doorzigt te kunnen handelen, en geloove niet, dat een enkele blinkende naam genoeg is, om de zaken in Indië te herstellen. Daar moet gehandeld worden, en voor handelen is talent en kracht noodig. De verantwoordelijkheid voor den bestuurder onzer Indische belangen, dien zij kiezen zal, wordt voor onze regering hoe langer hoe grooter, want van die keus kan zeer veel afhangen. Valt zij niet op een man van erkende bekwaamheid, energie en talent, dan komt al het onheil, dat daaruit ontstaan kan, voor rekening der raadslieden van de kroon, welke hem aanbevolen hebben. Inderdaad redenen genoeg, om scherp toe te zien, wie gekozen wordt."

Ten slotte laten wij hier volgen wat de *Arnh. Ct.* ontleent aan een partikulieren brief over den moord der bemanning van de Onrust:

»Deze oorlogsboot was de Negara-rivier opgezonden, om te beletten, dat de opstandelingen langs die rivier eene kolonne troepen in den rug of in de flank mogten aanvallen.

»Alzoo is een oorlogsboot, in staat van gevecht, overmeesterd door de opstandelingen; inderdaad een voorval, dat niemand ooit heeft kunnen verwachten; en nog wel op klaarlichten dag, dat al het volk waakzaam was, of ten minste moest zijn; het is verschrikkelijk, als men de gevolgen daarvan narekent; het prestige der marine, dat bij den inlander zoo hoog staat aangeschreven, heeft een onherstelbaar verlies geleden, en wat zullen nog de gevolgen zijn voor de kolonne, die vertrouwende op hare flank en in derzelver rug gedekt te zijn door een oorlogschip, nu plotseling kan overvallen worden? Wij mogen er niet aan denken en men mag God bidden, dat Hij onze arme makkers helpe en spare.

»Geen levend wezen van het ongelukkige vaartuig heeft de ramp kunnen vermelden; een onzer spionnen heeft zulks gedaan. Volgens zijn berigt was het vaartuig op het schaftuur voor anker gaan liggen, de rivier was aan de oevers bezaaid met struiken en kriekjes, en daaruit kwamen onverwachts kleine prauwtjes met eenige inlanders aan boord, maar die tevens hunne vrouwen en kinderen bij zich hadden om geen argwaan te verwekken. Daardoor laat het zich verklaren, dat de wacht op dek daarop in den aanvang niet gelet heeft, en eerst gevaar vermoedde, toen het te laat was.

»Zij heeft maar één schot met kanon kunnen doen en toen was het vaartuig van alle kanten beklommen door de opstandelingen. Men kan nagaan, hoe die 62 mannen, die, behalve hunne eer en hun vaartuig, hun leven te verdedigen hadden, hardnekkig zullen hebben gestreden, en toch zijn allen het offer geworden van den overmoed en het verraad der opstandelingen, die als altijd weder onder aanvoering van priesters hebben aangevallen. Waarlijk hij, die ter goeder trouw de uitbreiding der priesters in onze bezittingen heeft in de hand gewerkt, heeft in Indië meer kwaad berokkend dan de ergste vijanden doen konden, en heeft het verlies dezer gewesten voor het vaderland voorbereid, wanneer er niet *onmiddelijk* en *krachtig* gehandeld wordt. Onmiddellijke versterking van de marine met minstens 12 kleine oorlogsbooten, met geen meerderen diepgang dan 6 à 7 voeten, is urgent noodig en niet minder versterking van het leger.

»Het is hier bekend, dat men 10 oorlogsbooten in Engeland konde doen aanmaken in *een* jaar tijd voor *f* 24000 per stuk, maar dat de nationaliteit daartegen is opgekomen en dat dit aantal stoomschepen nu in Nederland zal aangemaakt worden voor *f* 25000 per stuk, maar in *twee* jaar.

»Arm nationaal gevoel, dat zich uit eigenbaat doet gevoelen en daardoor welligt onze bezittingen met gevaar bedreigt dat onherstelbaar kan worden! Het is te hopen, dat zoo spoedig mogelijk maatregelen zullen genomen worden, waarmede ons tot in de grondvesten geschokt gezag kan worden staande gehouden."

— Heden worden te Parijs de Senaat en het Wetg. Ligchaam door den keizer geopend. Men ziet de troonrede met belangstelling te gemoet, maar terwijl de een er vredelievende betuigingen in verwacht, zijn er anderen, die de zaken slechter inzien. Spoedig zal intusschen de onzekerheid in deze worden weggenomen, ofschoon het ook wel mogelijk is, dat *Napoleon* woorden bezigt, die weinig beteekenen, en waaruit eigentlijk niets met zekerheid is op te maken, terwijl hij ter zijner tijd, als het minder verwacht wordt, welligt met eene verklaring voor den dag komt, die voor Italie van gewigt zou kunnen zijn.

Wat de Fransche staatkunde overigens omtrent Italië betreft, ook het *J. des Deb.* beweert, dat door het hof der Tuilerien aan Turijn is voorgeslagen zich tevreden te stellen met de aansluiting van Parma en Modena, terwijl over Toskane door de bevolking een eigen vorst zou gekozen worden en de Romagna onder het vikariaat van koning *Victor Emanuel*, onder het leenheerschap van den Paus zou komen. Engeland zou die nieuwe regeling willen goedkeuren, en men dacht daarom, dat Frankrijk van Savoije en Nizza zou afzien, wanneer Sardinië Toskane aan zich zelf liet. Het *Journal des Debats* geeft echter te kennen, dat Frankrijk zijne aanspraken op Savoije en Nizza handhaaft. — Is dit werkelijk het geval, dan is het al zeer onwaarschijnlijk, dat Sardinie de nieuwe regeling die Frankrijk voorstelt, zal goedkeuren. Integendeel, men blijft in Noord-Italië van meening, dat de aanhechting van Midden-Italië aan Sardinië weldra moet en zal volgen. En waarlijk blijft dat de beste en meest wenschelijke regeling der Ital. zaak.

Het ware overigens voor het Westelijk Verbond te hopen, dat Frankrijk ten opzigte van Savoye en Nizza wat inschikkelijk werd. Gister hebben wij onzen lezers reeds de aanneming door 't Engelsche Parlement kunnen mededeelen van de motie van den heer *Kinglake.* Die aanneming is niet bepaald als eene groote nederlaag voor de Britsche regering te beschouwen, al heeft lord *J. Russell* zich tegen de goedkeuring verklaard. Maar 't is toch eene ernstige waarschuwing voor de goevernementen, dat het Parlement gaarne de Westersche alliantie steunt, maar dat het niet geneigd is daarvoor offers te brengen, die in Europa algemeen afkeuring zouden wekken, en dat het vooral niet dulden zal, dat Engeland zich leent tot het doen zegevieren van eigenbelangzuchtige bedoelingen van keizer *Napoleon.* *Napoleon* heeft het gezag van Frankrijk hoog weten op te voeren, en zijne stem is van groote waarde in de groote raadzalen van Europa. Maar men herinnert er ook aan, dat *Napoleon* steeds bij zijne magt gewantrouwd wordt, en dat hij zelfs in Italië heeft erkend, dat, hoe gelukkig hij streed, zijne politieke plannen toch werden gedwarsboomd, zoodat Engeland's denkbeelden in Italië ook nu nog meer kans van slagen hebben dan de Fransche.

Nu de vredesonderhandelingen met Marokko zijn afgebroken, zijn natuurlijk de vijandelijkheden weder begonnen, en zijn enkele havens aan de Middel. zee door de Spaansche vloot beschoten. *O'Donnell* trekt tegen Rabat op.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Dingsdag. Het Spaansche eskader heeft Larache en Arcilla gebombardeerd en deze plaatsen groote schade toegebragt. De Spaansche vaartuigen hebben slechts geringe schade bekomen. Voor Larache is een man gedood en zijn eenige andere gekwetst. Men zeide heden dat ook Rabat zou gebombardeerd worden.

Ten gevolge van het gunstige rapport dat haar is gedaan door den inspekteur, belast met een onderzoek naar de uitvoering der werken op die lijn, heeft de Regering autorisatie verleend tot het openen van den spoorweg van Sevilla naar Xeres. De direktie heeft het tarief doen bekend maken en de exploitatie begint met 1 Maart.

Madrid, Woensdag. Het ongunstig weder heeft het eskader genoodzaakt naar Algesiras terug te keeren. *O'Donnell* zal binnen drie dagen op Rabat aantrekken. De storm belet de gemeenschap met het leger.

Londen, Woensdag. De berigten van de Kaap de Goede Hoop, per Celt, kapt. *Brown*, ontvangen, luiden dat sir *George Grey* met de eerstvolgende stoomboot uit Engeland verwacht werd. De druivenziekte nam toe en het bleek, dat zij het *oïdium Tuckeri* is. Eene kommissie onderzoekt de hoegrootheid der schade door die ziekte veroorzaakt. *Praetorius*, diktator der Transvaalsche republiek, is ook tot president van den Oranjevrijstaat gekozen; doch men gelooft, dat de besturen dier staten deze vereeniging der twee betrekkingen niet zullen goedkeuren. De expeditie van sir *Livingstone* bevond zich den 12 Dec. jl. voor Kongone; alles was wel. Een opstand tegen den Sultan van Zanzibar is door het Engelsche oorlogschip Lynx onderdrukt geworden.

Berlijn, heden, Donderdag.

De nota's van Rusland en Pruissen, ter zake der konferentie, stemden geenszins overeen. Rusland en Pruissen deden geenszins tegen-voorstellen. Zij hebben in Turijn ook niet tegen de aanhechting geprotesteerd. Het is echter waar, dat Russ. depeches, hier en elders ontvangen, in eenigzins legitimistischen zin gesteld zijn.

Londen, heden, Donderdag.

Reuters office; berigt, dat de City of Was-

hington van Queenstown is aangekomen, meêbrengende berigten, o. a. uit Mexiko waar *Miramom* den 1. Maart voor Vera-Cruz verwacht werd.

Parijs, heden, Donderdag.

De *Patrie* en *Pays* spreken het berigt van den *Morn. Chron.* over de sluiting van een verbond tusschen Rusland en Engeland tegen.

— Z. M. heeft den luit. ter zee 1. kl. *P. van der Velden Erdbrink*, op zijn verzoek, eervol ontheven van de aan hem opgedragene betrekking van insp. over het loodsw., de betonning, bebakening en verlichting in het 1. distr. te Groningen, onder dankbet.; en de genoemde betrekking opgedragen aan den luit. ter zee 1. kl. *F. P. du Rieu*

— Gisteren is te Dordrecht bij herstemming tot lid van de tweede kamer der staten-generaal gekozen, mr. *G. A. de Raadt*, met 669 van de 1153 geldig uitgebragte stemmen. Mr. *P. Blussé van Oud-Alblas* erlangde 484 stemmen.

*— Bij de verkiezing voor een lid der prov. staten in het distrikt Amerongen zijn uitgebragt 416 geldige stemmen, waarvan bekwamen de heeren *J. H. van Schermbeek* 114, mr. *C. Th.* baron *v. Lijnden van Sandenburg* 113, *Schimmelpenninck* 78, *Lagerweij* 76 st. enz. Er zal dus eene herstemming plaats hebben tusschen de heeren *v. Schermbeek* en *v. Lijnden van Sandenburg*.

— De kapitein der artillerie *A. J. A. Gerlach*, van het Nederlandsche leger, is door den koning der Belgen tot ridder der Leopolds-orde benoemd, van welke hij de militaire dekoratie zal dragen.

— De Indische telegraafkabel is tot Alexandrië met het beste gevolg gelegd. Spoedig kan men de geheele voltooijing van den kabel te gemoet zien.

— Aan een partikulier schrijven uit Batavia, dd. 10 Jan. ontleenen wij het volgende: »Van Boni worden voortdurend goede berigten ontvangen, en keert de expeditie langzamerhand terug, evenwel is de koningin van het rijk nog niet gevangen genomen, en zoolang dat niet geschied is, kan men de expeditie als nog niet afgeloopen beschouwen."

*— Uit Frederiksoord schrijft men ons van den 27. Februarij 1860.

»Blijkens de op 31 Dec. 1859 door de zorg van het bestuur der Maatschappij van Weldadigheid, plaats gehad hebbende volkstelling is het gebleken, dat de gezamentlijke bevolking der vrije koloniën Frederiksoord, Wilhelmina'soord, Willemsoord en die van het opvoedingsgesticht voor den landbouw te Wateren, met inbegrip der ambtenaren, bestaat uit 489 huisgezinnen, uitmakende 3054 zielen, waarvan 1552 van het mannelijke en 1502 van het vrouwelijke geslacht.

»De uitgestrektheid der gronden, die het eigendom der Maatschappij zijn, bedraagt ongeveer 4000 bunders, waarvan er 1200 tot de 434 hoeven der kolonisten en vrijboeren behooren. Behalve de ambtenaars-woningen bestaan de hoofdgebouwen uit 2 kerken voor de Protestanten, met een pastorij, eene Roomsch Katholieke kerk met pastorij, eene kerk ten behoeve der Israëlieten met woning, drie hoofd- en vier bijscholen met de onderwijzerswoningen, zes groote fabrieklokalen met woningen voor vijf fabriek- en onderbazen, eene groote broodbakkerij, enz.

»Het thans aan zeer geschikte menschen verhuurde logement zal zeker velen animeren, om in verband met een aangenaam verblijf bekoorlijke environs, eene instelling te leeren kennen, die de belangstelling van iederen Nederlander verdient."

— In het Noorden blijft de spoorwegzaak de belangstelling in hooge mate gaande houden. Te Groningen heeft men intusschen besloten, vooreerst af te wachten, wat van regeringswege ten opzigte der spoorwegen zou worden voorgesteld. Te Sneek daarentegen heeft zich eene spoorwegkommissie gevormd, die den naam van *de Vereeniging Noord-Nederland* heeft aangenomen.

— Omtrent den storm van eergister ontvangt men van verschillende zijden nog berigten van de aangerigte schade. Onder anderen is de ijzeren muziektempel in het Haagsche Bosch omver gewaaid; te Arnhem is aan het plantsoen om Musis Sacrum veel schade toegebragt; te Leerdam is eene windhoos waargenomen; te Huissen zijn twee huizen ingestort, te Apeldoorn twee boerenwoningen, te Lier een bouwmanswoning verwoest, terwijl te Arnhem brand ontstond, te St. Michels Gestel eene hoeve is afgebrand en te Heussen Driel onderscheiden woningen door brand moeten zijn vernield. Te Papendrecht is door vonken uit de schoorsteen van een stoomboot brand ontstaan op eene werf, en zijn twee woningen en twee schuren door den fellen wind vernield, terwijl 10 stuks vee omkwam.

*— Uit 't Nieuwe Diep schrijft men ons van den 29 Febr.: »De stormwind van gister avond heeft ook hier hare verschrikkelijke uitwerking doen voelen. Twee schepen zijn gestrand en twee met verlies van zeilen en tuigage en meerdere zeeschade hier ter reede gekomen; ook is een schoener van zijn ankers weggeslagen en op het drooge gezet.

»Men vreest, dat nog vele zeerampen eerst later zullen bekend raken.

»De waarnemingen op het Meteorologisch Observatorium waren hoogst belangrijk. De winddrukking steeg van $17\frac{1}{2}$ pd. des morgens tot 53 pond des avonds, en toen als het ware eensklaps gister avond ten 7.13 ure met eene kracht van 105 pd. op de □ Nd. el. Schade aan dijken is hier niet gevallen."

*— Een brief van Z. M. fregatschip met stoomvermogen Admiraal v. Wassenaar, van den 19. Febr., van de reede van Lissabon, door ons ontvangen, zegt, dat alles wel aan boord is. De reis van Plijmouth was in 4 dagen, dus zeer voorspoedig afgelegd. Het Engelsche oorlogschip Eurijales, met prins *Alfred* aan boord, had eenige dagen op de reede van Lissabon gelegen, en was den 19. Febr. van daar naar Engeland terug gekeerd. In Lissabon hadden bij gelegenheid van het karnaval vele feesten plaats gehad; aan de etatmajor van de Wassenaer werden van verschillende zijden de meest mogelijke beleefdheden bewezen.

— Zr. Ms. korvet Juno, komm. kapt.-luit. *R. C. Sloos*, van het N. Diep naar Batavia, is aan de kaap de Goede Hoop gearriveerd en was den 19. Jan. ll. in de tafelbaai liggende.

*— Uit 's Bosch schrijft men ons:

»Sedert eenige weken was er geene raadsvergadering meer ten onzent gehouden, niet omdat er niets te verhandelen was, maar — ik schaam mij bijna het te zeggen — omdat onze Burgemeester geen genoegzaam aantal leden kon bijeen krijgen, om behoorlijk en wettig te beraadslagen, zoodanig waren de meesten onledig gehouden met bezigheden, die voor hen een grootere mate van aanlokkelijkheid schenen te bezitten dan de ernstige stadsbelangen. Nu, al hebben dan ook velen den Lacedemonier *Archias* nagevolgd, door de ernstige zaken tot den volgenden dag, zelfs tot langer uit te stellen, de gevolgen van dat uitstel zijn daarom toch niet zoo treurig geweest. Een klein overzigt van het verhandelde in de, eenige dagen geleden, gehouden vergadering geeft ons de overtuiging, dat, na die rust, de ijver niet is afgenomen. Onder meer dan een opzigt was die vergadering niet zonder belang. Vooreerst treft ons de missive van de komm. ter regeling van het alhier te houden Letterkundig kongres, den raad verzoekende het zijne te willen toebrengen tot luister van dat kongres. In een der vorige nommers van dit blad zijn alleen de namen van de heeren met die regeling belast, medegedeeld, terwijl men in andere bladen heeft kunnen zien, dat de ridderlijke waardigheid der eikenkroon als een trofée achter sommige namen in vollen glans prijkte en als met een zeker doel er was neergezet. Hoewel wij de genoemde heeren groote, zelfs uitstekende bekwaamheden in hun vak of betrekking volgaarne toekennen, althans aan de meesten die niet ontzeggen, zijn wij van de denkwijze van velen, in onze stad, dat namelijk die kommissie juist schittert door afwezigheid van letterkundig element met uitzondering van den heer *O.*, die zich op dat gebied een naam heeft verworven Dat die kommissie zich tot de stadsregering heeft gewend, om haar aan te zetten het hare bij te brengen tot luister van dat kongres, is iets, dat ons volstrekt niet verwondert. Want, vergissen wij ons niet, ze heeft immers aan het einde harer openbare oproeping tot deelname aan dat feest eenige woorden gevoegd, om de opkomst smakelijk te maken, en de Letterkundigen, die met de zomervakantie gewoonlijk een uitstapje doen om zich te amuseren, te bewegen hunnen togt hierheen te rigten, in de overtuiging van eenige genoegelijke dagen door te brengen. Wij hebben tegen dat vermaak niets, als later maar niet blijkt, dat de missive aan den Raad, om luister te willen bijzetten, ten doel heeft voor dien luister te veel te rekenen op stadspenningen, die daartoe niet zoo zeer bestemd zijn. De stad intusschen eenige guldens besteedt, om aan mannen, die uitstekende diensten aan de gemeente hebben bewezen, een bewijs van achting en erkentelijkheid te geven, is iets, dat wij van ganscher harte goedkeuren. Het was ons daarom aangenaam te vernemen, dat aan den thans gepensioneerden kolonel der genie, den heer *P. Noot*, die eene reeks van jaren in ons midden in die hooge betrekking doorbragt, van wege de stad een bewijs werd gegeven, dat de gemeente 's Hertogenbosch bewezene diensten en dienstvaardigheid op prijs weet te stellen en daarvoor dankbaar is. Dit bewijs van achting bestaat, gelijk men weet, in een zilveren geciseleerd schenkblad, vervaardigd in de fabriek van den heer *L. Straatman* alhier, waarvoor de Raad eene som van *f* 300 heeft beschikbaar gesteld. Uit vrees dat mijn schrijven te lang wordt, staak ik hier de beoordeeling van het verhandelde in de raadsvergadering, doch stel mij voor die spoedig te vervolgen. Alvorens te eindigen moet ik vermelden, dat onze stad in eene treurige stemming is ten gevolge van de ongunstige wending, die de ziekte neemt, waaraan onze algemeen geachte provinciale kommandant lijdende is. Ook die man heeft zich door zeer heuschen omgang een tal van vrienden gemaakt, die hunne deelneming in den ziekelijken toestand van den generaal te kennen geven.

— Te Rotterdam had gister het gewoon jaarlijsch examen van de leerlingen der gymnatiescholen plaats, in tegenwoordigheid van onderscheiden leden van den gemeenteraad en van de schoolkommissie.

— Behalve de hier boven onder de telegrammen vermelde berigten uit de Kaap, bevat de *Rott. Ct.* van daar nog het volgende:

In den Oranje-Vrijstaat is met eene overgroote meerderheid de president der Transvaalsche Republiek tot voorzitter gekozen. Hij bekwam 1282 stemmen; de tegenwoordige president *Snijman*, 191, de heeren *Cloete*, 82, *Venter* 29 en *van der Riet* 8. Uit Basutoland verneemt men, dat de diefstallen van vee verminderden; maar minder verblijdend is het berigt, dat de zonen van *Moshesh*, *George* en *Sekols*, die door den bisschop der Kaapstad als Christenen gedoopt en onder bescherming van den gouverneur *Greij* opgevoed waren, tot het heidendom zijn teruggekeerd.

Uit Natal is geen ander nieuws dan de schorsing van den regter *Philip*, door den goeverneur *Scott*, welke door een gedeelte der bevolking ten zeerste werd afgekeurd.

Uit de grensdistrikten worden bij voortduring berigten ontvangen van diefstallen van vee door de inboorlingen bedreven. Met het oorlogstoomschip Lynx zijn berigten ontvangen van dr. *Livingstone*, en diens expeditie naar de Zambezi. De deelnemers aan de expeditie leden allen meer of min aan de koorts; hunne stoomboot Ma Robert had veel geleden en zij hoopten een nieuw vaartuig uit Engeland te zullen ontvangen. Dr. *Livingstone* maakt in zijne brieven gewag van een nieuw ontdekt groot meer, door de inboorlingen *Nyinyesi* genaamd, waar men meent, dat ook de Nijl zijn oorsprong uit heeft, maar welks noord-einde nog door geen Europeaan bezocht is; het land beschrijft hij als overheerlijk schoon en het klimaat gewenscht. Dat de slavenhandel aan de Oostkust van Afrika nog sterk heerscht, blijkt uit het nemen van twee slavenhaalders door een Engelsch oorlogschip.

De Lynx heeft op zijnen togt meer dan een Arabisch slavenschip vervolgd en sommigen daarvan genomen en de slaven bevrijd. Te Zanzibar heeft de bemanning den sultan uitstekende diensten bewezen door het onderdrukken van een opstand, dien zijn broeder, met behulp van een deel der bevolking, tegen hem had verwekt.

— Als een opmerkelijk teeken des tijds kan beschouwd worden, dat onlangs een jeugdig weduwnaar met één kind, in één der nieuwspapieren, eene huishoudster vroeg, op welke advertentie niet minder dan 267 brieven kwamen. Geen wonder, dat ook hier het spreekwoord; »die de keus heeft, heeft de angst", in hooge mate werd ondervonden!

WATERHOOGTE.

Arnhem, 29 *Feb.*, 1,59 El. + AP. 8,54. Gew. 21 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 28 Febr. 11 voet 6 duim, 11 voet 1 duim Rijnl.

Vervolg der Oost-Indiesche berigten.

Den 20. Nov., des morgens ten 5 ure, overleed de sultan van Ternate, in den ouderdom van ruim 80 jaren, na een tijdsverloop van 37 jaren aan het hoofd van het bestuur te hebben gestaan, nalatende *linea recta* een getal van 70 in leven zijnde afstammelingen.

Ten gevolge van het vroeger gemelde kan medegedeeld worden, dat Z. H. de sultan de raadgevingen van den resident, ten aanzien der plaats gehad hebbende ongeregelheden te Khouw (Halmaheira), om namelijk de Bangaaijers en Tomboekoeërs, die zich op last van eenige Ternataansche prinsen te Khouw bezig hielden met sago te kloppen, voor rekening dier prinsen, van daar te laten terugkomen, voorts de parelvisscherij op den van ouds gebruikelijken voet te regelen en den Oetoesan, die zich aan knevelarij en verregaande willekeur had schuldig gemaakt, terug te roepen, heeft opgevolgd en de strengste bevelen heeft uitgevaardigd, opdat dergelijke handelingen niet andermaal zullen plaats vinden.

De rust te Khouw en op Makian is sedert volkomen hersteld en de tevredenheid onder de bevolking teruggekeerd.

Men leest in het *Batav. Handelsblad*:

Wij vernemen, dat van het Javaansch-Nederduitsch-woordenboek de vijf eerste letters van het alphabet *ho*, *no*, *tjo*, *ro* en *ko* bewerkt en voor de pers gereed zijn. Aan die vijf letters hebben twee heeren zeventien jaren lang gearbeid. Een hunner de heer *Winter Sr.*, is sinds een jaar overleden. Elke letter heeft dus gemiddeld $6\frac{4}{5}$ jaar tijds van het Javaansche alphabeth gekost. Naar denzelfden maatstaf zullen de twintig letters, door één persoon bewerkt, 136 jaren vorderen om voor den druk gereed te zijn.

Onderstellen wij, wat beneden de werkelijkheid gerekend is, dat ieder der twee medearbeiders *f* 500 's maands trok, dan hebben 5 letters 1000 × 12 + 17 = *f* 204,000 verslonden, en zal het geheele werk op ruim acht tonnen gouds komen staan.

Men berigt, dat de handelmaatschappij voor het Indische goevernement van de Japansche regering tien duizend gulden in gouden kobangs ontvangen heeft, die, allen valsch zijn zouden.

— Een tijger rigtte in de omstreken van Lobonlong groote verwoestingen aan. In den nacht van 10. Dec. doodde hij vier merriepaarden, den volgenden dag eene koe. De Maleijer *Dato Maradja*, vroeger Panghoeloe Kapala te Lobonlang, een bekend jager

op tijgers en kaaimans, ging den 14. op den tijger ter jagt, vergezeld door vijf inlanders met lansen gewapend. Al spoedig ontmoette hij het beest en schoot hem aan, evenwel niet doodelijk. De tijger nam daarop de vlugt. Den volgenden morgen ging hij op nieuw ter jagt, wederom ontmoette hij hem spoedig en schoot, doch het geweer ketste; zijn gevolg nam daarop de vlugt, terwijl *Dato Maradja* in een boom trachtte te klimmen. De tijger pakte hem echter bij het opklimmen in een been en sleurde hem naar beneden. Reeds in de klaauwen van den tijger zijnde, had hij nog de tegenwoordigheid van geest om zijn kris te trekken. Nu volgde eene hevige worsteling, het vleesch werd *Dato Maradjo* van de borst en de dijen gescheurd, terwijl hem een teen en een vinger werden afgebeten. De tijger bekwam acht krissteken, waaraan hij, nadat de worsteling ongeveer een half uur geduurd had, bezweek. *Dato Maradja* is vier en twintig uren later, ten gevolge van de bekomene wonden, overleden.

Celebes. — In het regentschap Polang Banking is de rust hersteld. Een gedeelte der uitgeweken bevolking weigerde om Goasch grondgebied te verlaten en naar zijne vorige woonplaatsen terug te keeren. Toen echter de waarnemende gezaghebber der Zuider-distrikten hun bijstand en het wederopbouwen hunner woningen had toegezegd, toonden zij zich tot terugkeer geneigd, en kwamen werkelijk verscheidenen dadelijk over, welk voorbeeld vermoedelijk langzamerhand door de anderen zal worden gevolgd.

Bij het onderzoek omtrent de oorzaken van het gepleegde verzet in het regentschap Polang Banking is o. a. ten volle het vermoeden bevestigd, dat de oud-regent *Daing Moudjaroengi* het volk opruide en tot verzet aanspoorde. Niettegenstaande herhaalde oproepingen was die persoon dan ook nog niet te Makasser verschenen. De afgezette regent *Daeng Simpoang* is nog voortvlugtig.

De sedert geruimen tijd bestaande tweedragt tusschen den regent van het regentschap Tanette en de anak-kraings, benevens de verdere grooten van dat regentschap, is door den waarnemenden gezaghebber van Saleijer uit den weg geruimd, en eene toenadering tusschen partijen tot stand gebragt. In het leenvorstendom Tanette herstelt zich de orde en het handelsverkeer. *Datoe Bakka*, de gescheiden echtgenoot der leenvorstin, bevond zich volgens de laatste berigten te Batoe-Batoe in Sopeng.

Den 9. Dec. jl. is het berigt ontvangen, dat, volgens mededeeling van den regent van Maros, die familie relatiën in Lamoeroe heeft, dit land zich geheel van Boni afgescheiden en onder de suprematie van Sopeng gesteld zou hebben, alsmede dat laatstgenoemd rijk voortdurend met Boni in onmin verkeert, niet alleen omdat Aroe Patodjoe (vassal van Sopeng), zonder voorkennis van Sopeng tot poengawas (veldheer) van Boni verheven is, maar ook omdat Boni nog niet bij het goevernement in onderwerping is gekomen.

— Door den Goeverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement. Benoemd: Tot ads.-res. van Lebak (res. Bantam) de ads.-res. van Panaroekan (res. Bezoeki) J. J. W. Boers; tot ads.-res. van Pansroekan (res. Bezoeki) de ben. ads.-res. van Lebak J. H. van der Crab; tot sekr. der res. Soerabaija, de 1. komm. bij de dir. van fin. Chs. Tromp; tot griff. bij de regtb. van omg. in de 3. afd. op Java, de griff. bij den landr. te Samarang, mr. H. N. Grobbée; tot komm. tevens griff. bij den landr. te Billiton, de tijdel. buitengew. klerk bij de algem. rekenk. A. A. Demelinne; tot fung. sekr. bij de regtb. van burg. en lijfstr. zaken te Palembang en audit. mil. aldaar, de ambt. 1. kl. mr P. C. Maas Geesteranus; laatst waarn. griff. bij den buiteng. omg. regt. in de 4. afd. op Java; tot ads.-res. van Soemedang en Limbangan (res. Preanger-Reg.), W. A. Jellinghaus; tot griff. bij den landr. der stad en voorst, van Samerang, de ambt. 1. kl. mr. J. G. Timmermans, thans werkz. op het parket van den offic. van just. bij den raad van just. aldaar; tot beh. van den tijdbal en den telegr. bij het havendep. te Batavia, D. O. Schwencke, thans belast met de waarn. dier betrekk.; tot komm.-ontv. der ink. en uitg. regten, tevens havenm. te Priaman, de opz. der 1. kl. bij de kult. ter Westk. van Sumatra F. van Ginkel; tot komm.-ontv. der ink. en uitg. regt., tevens havenm. te Natal, de komm. bij den ontv. der ink. en uitg. regten te Padang, J. F. D. Leijder; tot ads.-res., tevens vendum. te Bandong (Preanger-reg.), de ads.-res. van Galoe (Cheribon), J. H. de Senerpont Domis; tot vendum. te Probolingo, B. C. Nolthenius, sekr. dier res.; tot 3. komm. op het res.-kant. te Tjandjoer (Preanger-reg.), de ambt. op wachtg. W. H. van Heerdt, laatst klerk, tevens havenm. te Sambas; tot komm. en vendum. te Sambas, de klerk ten kant. van den res. der West.-afd. van Borneo, F. Heeger; bij de land. ink. en kult.: tot kontr. 1. kl. G. van de Poll, laatst. kontr. 3. kl., onlangs van verlof uit Ned. terug. Bij het binnenl. best. ter westk. van Sumatra, tot kontr. 3. kl., de ambt. 2. kl. voor de dienst in Ned. Ind. C. de Haan, thans ter besch. van den goev. van Sumatra's westk., en de opz. 1. kl. bij de kult. J. C. Schoggers en W. Brans.

Bevorderd: Tot kontr. 1. kl., de kontr. 2. kl. A. J. L. van Hemert en J. A. Hoorn; tot kontr. 2. kl., de kontr. 3. kl. mr. B. J. van Dijk en jhr. mr. O. E. van Nispen; bij het binnenl. best. ter westk. van Sumatra, tot kontr. 2. kl., de kontr. 3. kl. A. Pruys van der Hoeven.

Ontslagen: Op verz., eerv. de ing. 3. kl. bij de burg. op. werken C. J. van der Schalk; de opz. 3. kl. bij de burg. op. werken F. W. Kuijpers; eerv., als ads.-res. van Soemedang en Soekapoera, W. A. Jellinghaus, ten gevolge van de spiltsing der ads.-res. op verz., eerv. uit 's lands dienst met beh. van regt op pens., de kontr. 1. kl. bij de land. ink. en kult. N. F. C. Holmborg de Beckfelt; de 3. komm. op het resid.-bur. te Tjiandjoer R. J. M. N. Kussendrager.

Verleend: Een 2jarig verl. naar Nederl. wegens ziekte, aan den kontr. der ink. en uitg. regten te Batavia, F. D. Godon.

Militair Departement. Bevorderd: bij de mil. gen. dienst, tot offic. van gez. 2. kl., de offic. van gez. 3. kl. J. J. W. E. van Riemsdijk; tot dir. offic. van gez. 1. kl., de dir. offic. van gez. 2. kl. A. E. Waszklewics; tot offic. van gez. 2. kl., de offic. van gez. 3. kl. J. A. James.

Ontslagen: Op verz., eerv., de kapt. der inf. J. F. W. A. Essers; voorts met regt op pens., de maj. der inf. J. W. C. van Langen; uit Z. M. mil. dienst. de 1. luit. der inf. F. C. Timmler; op verz., eerv., met regt op pens. de luit.-kols. der inf. G. F. Nauta en C. H. Boon van Ostade.

Verleend: Een 2jarig verl. naar Nederl., aan de kapts. der inf. M. Baaij en H. F. v. d. Ree; wegens ziekte, aan den luit.-kol. der inf. C. Meijer, den maj. der genie E. A. Haitinck, den kapt. der inf. A. L. Th. Veenhuijzen; den 1. luit. kwartierm. W. van Baasbank, den offic. van gez. 2. kl. P. Berliner en den offic. van gez. 3. kl. J. N. Jorritsma.

Vervolg van het Bijvoegsel.

De heer *Boer* is mede tegen de weglating van het woord, dat, met voordacht geplaatst is, om het verlangen uit te drukken, dat het dagel. bestuur bij het doen dezer voordragt bezielde. Men wil in deze zaak tot een bepaald einde komen. Spr. gelooft, dat als men nu duidelijk aan de bezitters dier perceelen verklaart: tot Nov. kunt gij nog in dat bezit blijven, maar dan is het ook onherroepelijk ten einde; men én aan de bruikers én aan de stad eene dienst bewijst. Spr. gelooft, dat het voor de te maken plannen noodig is dat het terrein open en vrij zij. De stad heeft groote behoefte aan bouwterrein, en dat gedeelte is er uitmuntend voor geschikt, kan langs dien weg aanzienlijke uitbreiding erlangen. Hij acht dit een publiek belang, dat men niet mag of moet opofferen ten behoeve van een 10 of 12tal burgers, die er langzamerhand hebben aangebouwd, en in den volsten zin gebruik hebben gemaakt van die vrijheid van handelen, waarvan de heer *v. Doorn* spreekt; maar die hier slechts heeft te weeg gebragt, dat op eene in vele opzigten minder welstandige wijze gebouwd is; dat dit geheele bolwerk aan velen den indruk van eene Chineesche bouwwijze zal geven. Het zal voor de stad eene verbetering zijn als men hier meer de nieuwerwetsche en Europesche wijze van bouwen gaat toepassen, en men zal hiertoe te eer geraken, daar wij genoeg bekwame bouwkundigen, ook in ons midden, bezitten, die van een welgelegen terrein op smaakvolle wijze weten partij te trekken; en ook ons publiek langzamerhand toont aan dergelijke pogingen de voorkeur te geven.

De heer *Bake* zegt, dat de komm. van fabrikage zoowel in het belang van het stedel. bestuur als in dat der bruikers heeft gemeend een einde aan de zaak te moeten voorstellen, daar die menschen sedert jaren in eene onaangename positie verkeeren. Blijft de toestand nog langer onbeslist, dan zal men weldra in plaats van niet fraaije koepels bouwvallen zien.

Het voorstel van den heer *de Graaf* wordt met 17 stemmen verworpen, tegen die der HH. *Bisdom*, *Trip*, *v. Doorn*, *Schermbeek* en *de Graaf* en de voordragt met 21 stemmen, tegen die van den heer *Bisdom*, aangenomen.

Wordt nog besloten konform eene voordragt tot het afwijzend beschikken op een rekest van *Korvezee*, om afschrijving van belasting, waarna de verg. uiteengaat, na vooraf nog de supp. kohieren der hondenbelasting dienst 1859 te hebben vastgesteld.

FLORENCE, 24 Februarij.

De *Civilta Catholica*, de *Armonia*, *della Religione*, *della Civilta*, *il Catholico* en *il Campanile* zijn in Toskane verboden, omdat zij onrust in de gemoederen zaaijen en de eeuwige waarheden der godsdienst met vergankelijke wereldlijke belangen vermengen, geloof en beschaving krenken en zelfs den verdediger van Rome, den keizer van Frankrijk, beschimpen. Ook de invoering van alle andere politiek-godsdienstige geschriften uit Rome is verboden.

WEENEN, 27 Februarij.

Het in beslag nemen en waarschuwen der bladen is zoozeer aan de orde, dat de bladen maar de gewoonte hebben genomen voor het afdrukken eene proef naar het persbureau te zenden, om zich aldus uit eigen beweging aan eene preventieve censuur te onderwerpen.

De politieraad van Mantua heeft eene cirkulaire uitgevaardigd, waarin hij een streng toezigt op de emigratie aanbeveelt, alsmede het arresteren van hen die de jonge lieden er toe aanzetten.

Te Lutschan zou een bal plaats vinden, dat echter door de overheid werd verboden. Zekere graaf *Czaky* noodigde nu allen die er voor geteekend hadden, op zijn kasteel, doch naauwelijks was daar het bal begonnen of de gendarmes, ondersteund door eene kompagnie infanterie, maakten er een einde aan.

De weigering dezer dagen vermeld, van prins *Milosch* om den Franschen konsul te ontvangen staat geenszins met de staatkunde maar alleen met de etikette in betrekking.

BERLIJN, 28 Februarij.

Met 222 tegen 91 stemmen zijn heden de vier voordragten betreffende de grondbelasting aangenomen.

In de *Kreuzzeitung*, waarin dikwijls een christelijk tuinman of een konservatieve kamenier, enz. gevraagd wordt, leest men de volgende advertentie: »Als iemand, wien in deze wereld goederen zijn gegeven, genegen is den Heer ongeveer 3000 thlr. te leenen, de interest in den hemel te ontvangen, dan vervoege hij zich om nadere inlichtingen aan het bureau van dit blad."

De Kasselsche Kamer heeft zich, op voorstel van een harer leden, weder tot den Bond gewend in de zaak der konstitutie.

Volgens partikuliere berigten uit Flensburg heerscht aldaar eene soort van schrikbewind. De leden der Stenden staan onder policie-toezigt. Huiszoekingen zijn aan de orde van den dag. De aan de afgevaardigden gerigte brieven werden door de overheden in hunne tegenwoordigheid geopend en gelezen.

LONDEN, 28 Februarij.

Prins *Alfred* van Engeland gaat binnen weinige dagen een bezoek afleggen aan prins en prinses *Frederik* der Nederlanden, die zich thans te Torbay bevinden.

De koningin heeft uit handen der wed. *Hudson* het zwaard ontvangen, dat haar echtgenoot den koning van Delhi bij diens gevangenneming had ontnomen.

Met de *Whiteworth*-kanonnen zijn weder proeven genomen, die allezins voldaan hebben.

Miss *Nightingale* is in den laatsten tijd zoo ziekelijk, dat de geneesheeren aan haar herstel twijfelen.

De verlichting der spoorwegrijtuigen met gas is ten volle gelukt. Proeven zijn op den East Lancashire spoorweg genomen. Het gas bevindt zich in een reservoir in de kondukteurswaggon en loopt door boven de wagens bevestigde pijpen, tusschen de rijtuigen door geta percha buizen aan elkander bevestigd. Een licht per coupe was voldoende tot het lezen van de fijnste letter in de uiterste hoeken.

In het distrikt St. Helens hebben de mijnwerkers hun arbeid gestaakt. Zij verlangden eene loonsverhooging van 10%, want zooveel is de prijs der kolen gerezen, en de billijkheid brengt mede, dat de arbeider zijn aandeel van die meerdere winst hebbe.

Door eene zorgeloosheid van de gaswerklieden, had er in Woodstreet eene ontploffing plaats, en werden er groote zijdenmagazijnen door den daardoor veroorzaakten brand vernield; de schade is $2\frac{1}{2}$ ton gouds.

De schroefboot Pomona, van Odessa naar Londen met eene lading tarwe, is in de nabijheid van Malta verongelukt. De passagiers en elf man van de ekwipage werden gered, de overige veertien zijn verdronken. De schade wordt op meer dan 40,000 p. st. geraamd. De bodem was gecharterd door de heeren *Robinson*, van Mark lane, dezelfden, die ook de Ondine hadden gecharterd, welk schip, gelijk men weet, de vorige week in het Kanaal is vergaan, met verlies van vijftig menschenlevens.

— 29 *Febr.* Gec. $94\frac{3}{4}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. $95\frac{7}{8}$, 3 pCt. —; Venez. $2\frac{1}{2}$ pCt. —, 1 pCt. —; Port. 3 pCt. —; Sp. 3 pCt. $44\frac{3}{4}$, $1\frac{3}{4}$ pCt. $33\frac{1}{2}$; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pCt. $98\frac{1}{4}$, 5 pCt. —; Sard. —.

PARIJS, 28 Februarij.

Sardinië, zegt men, neemt het Fransche ultimatum aan. Daartoe moet veel hebben bijgebragt de ondersteuning van Frankrijks voorstellen door eene nota, uitgegaan van het Engelsch ministerie, en waaruit blijkt, dat de regering de zaak der algeheele aanhechting opgeeft, misschien wel om niet de eenige oplossing af te snijden, die nu nog kans schijnt te hebben. Wierd echter Italië nu zoo versnipperd, dan zou Engeland ook aan den anderen kant geen reden zien voor den afstand van Savoije en Nizza.

Uit Alexandrië meldt men, dat de in plaats van den heer *Sabatier* benoemden konsul-generaal *Béclard* er is aangekomen.

De keizer laat voor de dienst in Senegambië en de Antillën 30 ijzeren kanonneerbooten maken.

Een keizerlijk besluit heeft het departement Konstantine in vijf distrikten verdeeld. Het geheele dep. heeft 260,000 inwoners.

— 29 *Febr.* Rente op tijd 3 pCt. 68.25; Fr.-Oost. Spw. 505; Sp. 3 pCt. 43, $1\frac{3}{4}$ pCt. $33\frac{1}{4}$.

ADVERTENTIEN.

*** Den 27. Februarij 1860 is te Utrecht bevallen van een' welgeschapen *ZOON* Vrouwe L. C. RAM, geboren LUDEN.

*** Het Kindje, waarvan de voorspoedige geboorte ons, op den 5. Febr. jl. zoo zeer verheugde, werd ons heden, tot onze diepe smart, door den dood ontrukt.

F. C. HEKMEIJER.
Utrecht, 25 Febr. 1860. C. A. HEKMEIJER,
Eenige kennisgeving. METHORST.

Utrechtsche Schouwburg.

Door aanhoudende ongesteldheid van den Heer A. PETERS kan de aangekondigde
BENEFICE VOORSTELLING
van Mevrouw KLEINE,
op MORGEN VRIJDAG AVOND,
GEEN voortgang hebben.

COLLEGIUM MUSICUM ULTRAJECTINUM.
onder de zinspreuk:
AMAT ALTA SILENTIA MUSA.

4de STADS-CONCERT,

Op Zaturdag den 3. Maart 1860,
In de Groote Zaal van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen,
onder directie van den Heer J. H. KUFFERATH.

PROGRAMMA.

1. 2e Symphonie van L. van Beethoven.
2. Aria uit de Opera La Traviata van Verdi, te zingen door Mevr. LÉONARD-GARCIA.
3. 4e Concert voor Viool, gecomponeerd en uit te voeren door den Heer HENRI LÉONARD.

1. Feest-Ouverture van J. H. Kufferath.
2. Aria uit de Opera Betly van Donizetti, te zingen door Mevr. LÉONARD.
3. Fantaisie Pastorale voor Viool, gecomponeerd en uit te voeren door den Heer LÉONARD.
4. Absence et Retour, Romance van Venzano, te zingen door Mevr. LÉONARD.
5a. Berceuse (met sourdine) van Réber.
b. Romance voor Viool van Léonard, uit te voeren door den Heer LÉONARD.

Aanvang ten 7 ure, doch de zaal zal ten 6 uur geopend worden. De toegang voor HH. Leden is door de zijdeur.

Toegangkaarten à *f* 1.50 zijn vooraf te bekomen bij den Heer RAHR, en op den avond van het Concert aan de groote deur.

Namens het Bestuur,
CLOTTERBOOKE PATIJN VAN KLOETINGE,
Secretaris

*** Van wege het Administratie kantoor van Nationale Fondsen, onder directie van HUYDECOPER & VAN DIELEN, gevestigd te Utrecht, wordt geadverteerd, dat, zoo ten hunnen kantore, als bij de *Associatie-Cassa* te Amsterdam, betaald worden de COUPONS van de door gemelde administratie uitgegevene Certificaten 3 pCt. Nationale Schuld, verschenen 1 Maart 1860.

NED. RHIJN-SPOORWEG.

*** Op den 12. Maart 1860, des voormiddags ten Elf ure, zal de Directie in haar gewone lokaal, boven het Goederengebouw buiten de Weesperbarrière te Amsterdam, publiek aanbesteden in verschillende perceelen de levering van:

Diverse Verfwaren, Kwasten en Penseelen, Kaarsen, Olie, Lampenkatoen en Kousjes, Hennip, Bind- en Schoenmakersgaren en ander Touwwerk, Vernlak, Standolie, Secatief, Borstelwerk, Glaswerk, Hout, Spijkers, Houtschroeven, Koper-, IJzer- en Staaldraad, Blik, Staaf-, Plaat- en Gietijzer, Vijlen, geel koperen Stoompijpen, blikken Trommels, Emmers en Oliekannen, Kalk en Tras, Tapijtgoed, Saai, Pak- en andere Linnens, verschillende Papiersoorten en Kantoorbehoeften, Passement, Poetskatoen, Talk, Palmolie, Tin, Koe- en Paardenhaar.

Voorts verschillende **Kleedingstukken** ten dienste van het personeel der Maatschappij, en verder alles wat in het Bestek van aanbesteding is omschreven.

De Monsters zullen acht dagen voor de aanbesteding ter bezigtiging liggen in de lokalen van het Hoofdmagazijn te Utrecht, en de Bestekken verkrijgbaar zijn op de stations Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Arnhem en Gouda.

Tot het bekomen van meerdere inlichtingen kan men zich vervoegen bij den Ingenieur Werktuigkundige en den Magazijnmeester, beiden te Utrecht.

Amsterdam, 18 Febr. 1860. DE DIRECTIE.

*** Men is voornemens op Vrijdag den 9. Maart 1860, des middags ten 1 ure, in de Sociteit *Amicitia* te Amersfoort, in het openbaar te verkoopen:

De bekende op korten afstand van Amersfoort gelegene **TABAKS PLANTAGE**, *DE ONDERNEMING* genaamd, bestaande in drie stukken Extra best TABAKSLAND, kapitale voor zeer weinige jaren, nieuw bebouwde SCHUUR van 10 gebindten lang circa 42 Ellen breed 11 Ellen 06 Palmen. Waarin aanwezig is alle tot de Plantage behoorende GEREEDSCHAPPEN; voorts 3 kapitalen EIKENHOUTEN KISTEN voor 48 Luiken en eindelijk een nieuw gebouwde Arbeiders WONING met annexe SCHUUR, staande en gelegen aan de Lage Weg, te zamen volgens de kadastrale opmeting, groot 2 Bunders 83 Roeden 34 Ellen. Zijnde onder den Verkoop begrepen alle Gereedschappen tot de Tabaksschuur benoodigd en in voormelde Schuur aanwezig.

Nadere informatie zijn te bekomen bij den Notaris D. SCHEERENBERG, te Amersfoort.

*** **Men verlangt** een geschikt persoon als **COLPORTEUR** voor een belangrijk Boekwerk, dat minstens twaalf gulden honorarium 's weeks belooft. Brieven franco onder lett. P. aan het Bureau dezer Courant.

URBANUS PILLEN,

bereid volgens het aloude en echte Recept waarop men in het bijzonder attent maakt.

*** Zijn zeer nuttig in onsteldheden der MAAG, en werken heilzaam op de SPIJSVERTERING. Zij zijn uitmuntend tegen de GAL, SCHERPTE in het BLOED, en UITSLAG der HUID, zij zijn ZACHT LAXEREND en SLIJMAFDRIJVEND. Verzegelde doozen van 37½ Ct. en dubbele Doozen van 75 en 150 Ct., zijn in onderstaande Dépôts verkrijgbaar.

Amsterd., J. Alsteede Droogist Heilig Weg D. 321.
Amersf., Gebr. Bruning.
Arnhem, S Holland.
Breukelen, J. Vlaanderen.
Brummen, S. J. van Rijn.
Culenburg, C. Rademaker.
Deventer, J. Muller.
Gorinchem, H. F. de Mol.
Harmelen, J. C. Haasse.
Leksmond, H. Glinderman.
Nijmegen Gebr. Swemmelaar.
Rotterd, A van den Toorn, Apoth., Weste Wagenstr.
Tiel, D. v Wermeskerken.
Utrecht, F. Altena, Apoth. en Droog. op het Steenweg over de Donkerstr N°. 372.
Wageningen, A. Assman.
Woerden, L. Ruijten
Wijk bij Duurs., Wed. C. Zorn.
IJsselstein, H. Moolhuizen.

*** Onder onze ruime sortering van allerhande **TOILET-ARTIKELEN** bevelen wij bijzonder aan:

De echte Tandzeep van Dr. SUIN DE BOUTEMARD, maakt de Tanden zuiver wit, zonder het émail aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch. Het stuk kost 40 Cents en is toereikende voor een half jaar.

De echte Dr. Borchardt's Zeep is samengesteld uit fijne aromatische en etherische oliën en delfstoffelijke bestanddeelen, verwijdert puisten, schubben, levervlekken, zonnebrand, sproeten, en geeft aan de huid door alle jaargetijden dat fluweelige, veerkrachtige en frissche voorkomen, dat de schoonheid zoo zeer verhoogt. Men gebruikt ze met een wollen lapje, waarmede men de huid een- of tweemaal daags wascht. De prijs is 40 Cents

Gebr. Leder's Balsamische Aardnootolie-zeep, die de huid reinigt zonder stramming te veroorzaken, haar zachtheid en lenigheid geeft en voor den invloed der weêrsveranderingen beveiligt, als koude, hitte, wind, enz. Het stuk kost 20 Cts.

Dr. Hartung's Kruidenpomade versterkt den groei van het Haar en werkt zoo voordeelig, dat de laatste levenskiem in den knobbel weder ontwikkeld wordt en een nieuwe wasdom begint. Zij verhindert het uitvallen en ontijdig grijs worden, maakt het krachtig, glanzend en golvend. Het glazen potje is 75 Cents.

De Kina-Olie van Dr. HARTUNG werkt zeer weldadig op het Haar en is vooral bij Kinderen zee nuttig, daar zij het buitengewoon digt en fijn als zijde maakt. Aan den Baard geeft zij eene zachte buigzaamheid, terwijl zij zich bijzonder onderscheidt door de eigenschap de Haren een schoonen glans te geven. De Flacon kost 75 Cts.

Amsterdam Verkoophuis.
Utrecht *I. Uhlenbroek* Choorst.
„ *I. Uhlenbroek* O.Gracht bij de Hamburgerbrug.
„ *L. J. R. Bosch* Lijnm.
„ *F. J. Hunck*, „
Amersfoort, Gebr. *Bruning*.
„ *G. T. C. v. d. Roemer*.
„ *A. H. v. Ruiven*.
Baarn, *E. v. Dapperen*.
„ Ges. *Petersen Nobbe*
Bodegraven, *B. E. C. Schlatman.*
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*
Kuilenburg, *J. V. Hendius.*
Vianen, *B. Swaving.*
WijkbijDuurst, Wed. *C. Zorn*
IJsselstein, *J. J. Groenhoff.*
Zeist, *C. G. Adlung.*
en in de bekende dépots in de andere steden.

*** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een uitmuntend middel ter genezing van verzweringen aan de armen. S..... H..., te Goes woonachtig, had vijftien jaren lang zweren aan de armen, welke door den aard zijner bezigheden, zoo zeer verergerden, dat hij ten laatste genoodzaakt was, zijn bedrijf te laten varen. Hij beproefde velerlij middelen ter genezing, doch vond geen baat. Eindelijk nam hij, nu drie maanden geleden, op aanraden zijner vrienden, zijne toevlugt tot de zalf en pillen van *Holloway*, waardoor hij in twee maanden tijds geheel werd genezen, zoodat bijna geene teekenen der kwaal op zijne armen meer te zien zijn.

Door het vermeerderd gebiet zijn de prijzen als volgt, Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,25.

Zijn op *franko* aanvragen a kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

OESTERS, ZALM en CASTANJES BERIGT.

*** A. VAN BROEKHUIJZEN in de Lijnmarkt te Utrecht, heeft heden weder ontvangen een extra partij versche blanke gespeende **Texelsche, Zeeuwsche, Engelsche** en **Cor Oesters**, vette gerookte *Winterzalm*, opregte Bergsche *Anchovisch*, beste blanke gebeukte *Leng-* en *Rondstokvisch*, fijnzoute, gemarineerde, en *Winterharing*, opregte Engelsche *Bukking* en dito *Sprot*, Sardines à l'huile, *Kreeften* in bussen, suikerzoete *Cinaasappelen, Citroenen, Limoensap*, groote uitgezochte Spaansche *Castanjes*, en alle soorten van *Minerale-* en *Bitterwater*, en fijne Engelsche *Bieren*.

Feb. **GEHUWD.**

24	J. M Castendijk en M. J. Mellink.	Zutphen.
23	E. P. Dortmond en W. G. de Graaf.	Rotterdam.
23	W. C. Egberts en M. C. Smits.	Amsterdam.
23	W. A. Frankamp en E. W. Gerrits.	Rotterdam.

BEVALLEN.

23	A. J. Boogaard geb. Rijshouwer, dochter.	Leijden.
25	M. Cohen geb. Rijmans, zoon.	Assen.
27	M. E. Draijer geb. Visser, zoon.	Leijden.
27	W. D. Dortman geb. Immink, dochter.	Rotterdam.
26	E. G. v. Daalen geb. Smits, zoon.	Amsterdam.
27	S. D. J. v. 't Hekke geb. Bloemenkolk, z.	's Hage.
27	v. Ittersum geb. 't Hooft, zoon.	's Hage.
28	E. M. Isbrucker geb. Donker, zoon.	's Hage.
22	A. Hiemstra geb. Hordijk, zoon.	Veere.
25	J. A. W. Sieburgh geb. Potter, zoon.	Maastricht.
26	C. Stoop Deking geb. Dura, zoon.	Dordrecht.
27	C. W. Schreuder geb. Weve, zoon.	's Hage.
25	W. v. Tienhoven v. d. Boogaard geb. v. Haaften, zoon.	Werkendam.
27	M. J. L. v. Velzen geb. Schouwenburg, z.	's Hage.

OVERLEDEN.

27	A. P. Aarse geb. v. Leeuwen, 56 j	Rotterdam.
22	W. C. Aalst, 24 j.	Amsterdam.
25	M. Bakker geb. Silver, 74 j.	Enkhuizen.
27	P. Bos, 96 j.	Rotterdam.
28	W. D. Bosch geb. de Groot, 66 j.	Amsterdam.
27	T. Colet, 78 j.	's Hage.
25	E. D. Carelse, 67 j.	Leeuwarden.
24	A. C. v. Doornum geb. Faillefert.	Apeldoorn.
25	E. A. v. Doorn geb. de Liefde.	Rotterdam.
26	W. D. Engel geb. de Man.	Groningen.
24	W. A. G. v. Eps, 66 j.	Amsterdam.
25	G. Franken.	Zwolle.
26	A. P. de Groot geb. Verhoef, 43 j.	Rotterdam.
28	E. A. de Graaf geb. Vormeer, 66 j.	Amsterdam.
23	G. M. Hooft geb. Heeneman, 72 j.	's Hage.
23	A. Hansum, 75 j.	Hoorn.
25	A Hopman.	Dordrecht.
26	W. A. R. v. Haansbergen, 53 j.	's Hage.
27	J. J. Kleine, 81 j.	's Hage.
28	A. v. d. Lugt, 59 j.	's Hage.
23	F. v. Peer geb. de Vries, 72 j.	Amsterdam.
26	P. C. v. Rossem, zoon 6 j.	Rotterdam.
23	J. K. F. C. Regteren geb. Limpurg.	Zwolle.
25	J. Rensing geb. v. Kuijk. 73 j.	Rotterdam.
25	C, Steenstrand geb. Foon, 55 j.	Nijmegen.
24	N. de Vries geb. Zwart, 72 j.	Wormerveer.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*)

Febr.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. neerv.	Opmerkingen
			N 2.						
29	2	wnw.	7.5	761.02	42.4	+ 0.9	0.59	0.	Ligt bewolkt
M.	10	w.	0.0	64.42	32.4	— 3.6	0.96	0.	Helder.
1	8	zw.	0.5	65.59	30.4	— 5.0	1.00	0.	Idem.

AMSTERDAM 29 Februarij 1860.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld 2 1/2	pCt.	64 3/4	64 7/8	64
dito dito 3	„	76	76 1/16	
dito dito 4	„	98 9/16	98 5/8	98
Oost-Indische Leening 4	„	97 5/8		
Amortisatie-Sindikaat. 3 1/2	„	95		
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild* . 2 1/2	pCt.	51 1/4		
SPANJE.				
Obligatien 1 1/4	pCt.	33 1/8	33 3/16	33
Obligatien 3	„	44 1/4		
Binnenl. Schuld 3	„	42 11/16	42 7/8	42
Amortisable		12	12 1/16	12
PORTUGAL.				
Obligatiën 3	pCt.	43 7/8		
dito 1856/59 3	„	42 1/16		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°*. 5	„	103 3/8	103 1/2	103
Obligat. 1828 & 1829. 5	„	102	102 1/8	102
Certifikaten 1840 . . . 4	„	79 9/16	79 5/8	
Cert. bij *Stieglitz* . . . 4	„	79 3/4		
Certifik. 5e Serie . . . 5	„	89 3/4		
dito 1855 6e Serie . . 5	„	99 5/8		
dito Adm. te Londen 3	„	62 1/16		
Volgef. Spw.—Aand.		213	213 1/4	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		158 1/2	158 3/4	
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en C°*. 5	pCt.	59 3/4		
dito dito 4	„	47 1/8		
Oblig. Metaliek 5	pCt.	48 3/4	48 11/16	48
dito dito 2 1/2	„	26 5/16	26 7/16	26
Oblig. Rente Am.. . . . 5	„	71 1/8	71 3/16	71
dito dito Nat. 1854. . 5	„	54 1/4	54 3/4	54
Bankaktiën		755		
Aand. 1854. . . . . 3 1/2	„	243		
AMERIKA.				
Venez. Oblig. 3	„	25 3/8		
dito dito 1 1/2	„	13 5/16	13 3/8	
Grenada, Oblig. . . . 3 1/4	„	14 5/8		
Mexiko, Obl. 3	„	21	21 1/8	21
N.-Am. Illin. Obl. C. B. 7	„	81 7/8		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH en ZOON.

Bijvoegsel bij No. 52 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 23 *Februarij* 1860.

Voorzitter Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 22 leden; afwezig, met kennisgeving, de heeren *v. Hengelaar*, *v. Lier* en *v. Nooten*, en voorts de heeren *de Jong*, *v. Geuns*, *Schuller* en *Karsten*.

Is ingekomen:

eene missive van Ged. Staten. houdende goedkeuring van raadsbesluiten tot af- en overschrijving van hoofdstuk X op hoofdstuk IX en II, — voor kennisgeving;

eene gelijke missive houdende goedkeuring der verhooging van het traktement van den hulp-onderwijzer *v. d. Berg*, — als voren;

eene voordragt van B. en W. op een rekest der Maatsch. tot aanbouw van woningen voor arbeidenden en minvermogenden; — ter sekretarie;

het proces-verbaal wegens de opneming van stadskas en der boeken bij den gemeente-ontvanger;

eene voordragt tot onderhandsche verhuring van het bovenhuis boven de badinrigting aan de Rijnkade, — zonder hoofdelijke omvraag konform.

Wordt ter tafel gebragt eene voordragt, betreffende de opheffing der school der 5de soort van den hoofdonderwijzer *Julius*, met 1 Mei 1860— ter sekretarie;

eene ontwerp-verordening betreffende de heffing en invordering der direkte plaats. belasting over 1860, — alsvoren;

Is nog ingekomen:

een rapport der komm. voor de koepokinenting, — ter sekretarie;

twee rekesten, houdende verzoek in aanmerking te komen voor de betrekking van stadshorologiemaker, — alsvoren;

Wordt ter tafel gebragt: Eene voordragt van B. en W. ten geleide van eene ontwerp-instruktie voor den super-intendent van kazernering en inkwartiering, voor den concierge der inkwartieringskazerne alsmede een huishuishoudelijk reglement voor genoemde kazerne, — ter sekretarie.

eene voordragt tot afschrijving van den aanslag over 5 maanden in de plaats. dir. belasting, ten behoeve van *J.* baron *Taets v. Amerongen*, — zonder hoofdel. omvraag konform:

eene voordragt, bestaande uit: *D. J. Itz* en *R. Romein*, voor de betrekking van stads architekt, — ter sekretarie;

Het verslag der gezondheids-komm.; — ter sekretarie en drukken.

Aan de orde is de behandeling der voordragt van B. en W. om de som van *f* 450 als subsidie voor 1859 aan het krankzinnigengesticht, te voldoen uit den post op de begrooting van 1859, voor onvoorziene uitgaven uitgetrokken, — zonder hoofd. omvraag konform.

Aan de orde is de voordragt tot afschrijving op de begrooting van 1859 van *f* 81,40 van den post sub hoofdst. X art. 1 n°. 133 en overschrijving op hoofdst. I afd. 2 art. 12 n°. 68.

De heer *Ram* uit den wensch, dat het bestuur de magtiging tot af- en overschrijving niet vrage als de uitgaven die zij betreffen reeds gedaan zijn, maar aan den raad mededeele, zoodra de posten op de begrooting zijn uitgeput, en de raad alsdan besluite op welken post de af- en overschrijving zullen geschieden of tot welk een bedrag een nieuw krediet zal worden verleend.

De *Voorz.* zegt, dat de voordragt, daartoe ook strekt en in dit geval ook nog geene uitgaven boven de raming geschied zijn.

De heer *Ram* antwoordt, dat zijne opmerking van algemeenen aard was. Spr. wijst op den post voor epidemische ziekten, waarop wel reeds meer is uitgegeven.

Wordt alsnu zonder hoofd. omvraag konform de voordragt besloten en komt in behandeling eene voordragt tot af- en overschrijving van *f* 3757.37 van hoofdst. X art. 1 n°. 133 op hoofdst. IV art. 1 afd. 1 n°. 94, en dit eveneens zijnde aangenomen, is aan de orde de voordragt tot af- en overschrijving van *f* 1834.61 van hoofdstuk X art. 1 n°. 133 op hoofdst. II afd. 1 art. 2 n°. 71.

De *Voorz.* merkt aan, dat de straks gemaakte aanmerking hier toepasselijk is. Hij gelooft in het algemeen, dat wat de heer *Ram* verlangt wenschelijk is; maar het heeft dikwijls groote moeijelijkheid in. Bij epidemische ziekten b. v. moeten dadelijk maatregelen genomen en uitgaven gedaan worden, en dan blijkt eerst later, dat de uitgetrokken som onvoldoende was.

Wordt hierop ook deze voordragt zonder hoofd. omvraag aangenomen.

Aan de orde zijn twee voordragten betreffende rekesten in zake Pl. dir. belast.

De heer *Schuurman* uit bij deze gelegenheid den wensch, dat zooveel mogelijk spoed gemaakt worde met de uitgifte der aanslagbiljetten. In het geval, waarover het laatste rekest handelt, is het biljet voor den aanslag over 1858 eerst in Sept. 1859 ontvangen.

De *Voorz.* zegt, dat maatregelen voor eene spoedigere uitgifte genomen zijn.

De heer *de Muralt* merkt aan, dat de supplet. kohieren voor 1851 eerst in 1859 zijn vastgesteld.

Wordt alsnu zonder hoofd. omvraag konform besloten.

Aan de orde is de voordragt betreffende het verleenen eener subsidie aan het R. K. parochiaal armbestuur.

De heer *Kol* voelt zich, gedachtig aan den door hem afgelegden eed, verpligt, eene aanmerking te maken. In het rapport wordt gezegd: „dat de komm. de rekening gaarne voor waarheid wil aannemen, maar haar niet wil beschouwd hebben als voor geene wederlegging vatbaar." Naar Spr's overtuiging is men verpligt, niet toe te geven aan het verzoek om subsidie, omdat de rekening niet is goedgekeurd. Het is Spr. niet te doen om armen te benadeelen, maar omdat men in strijd met de wet zou handelen.

De heer *Boer* moet bekennen, dat de komm. met de uit het rapport aangehaalde woorden niet bedoeld heeft, dat zij de rekening niet wenschte goed te keuren. Zij adviseert in haar rapport daartoe in de eerste plaats: omdat dit vooraf moet gaan aan haar verder advies tot toekenning van eene subsidie. De bedoeling der komm. met de aangehaalde woorden was, dat er in die rekening zaken en cijfers voorkomen, moeijelijk toe te lichten zonder in bijzonderheden te treden, waarin een kerkbestuur bezwaarlijk treden kan. Zij heeft echter wel degelijk de overtuiging, dat met eerlijkheid verantwoording gedaan is, en het R. K. armbestuur getoond heeft zijne administratie op zoodanigen voet te brengen, dat het voortaan in de behoeften zijner armen zal kunnen voorzien. Dat waren redenen genoeg, om niet op verdere mededeeling van bescheiden aan te dringen. De komm. heeft echter verder voorgesteld, voor ditmaal van het stelsel van trapsgewijze subsidie-vermindering, tot dus verre gevolgd, in zooverre af te wijken, dat die vermindering in stede van *f* 1000.— slechts *f* 500.— zal bedragen; en wel, om daardoor te meer de mogelijkheid aan het R. K. armbestuur te openen, om binnen een paar jaren geheel in zijne eigene behoeften te kunnen voorzien.

De heer *Kol* zegt, dat hier geen sprake is van eerlijkheid of oneerlijkheid, maar dat hij slechts verlangt de beantwoording der vraag: hoe het met de bestaande wetten is overeen te brengen, dat men subsidie geeft aan een bestuur, over welks rekening en verantwoording eene komm. een rapport heeft uitgebragt, waarin staat, dat zij de rekening gaarne voor waarheid aanneemt, maar haar niet beschouwd wil hebben als voor geen wederlegging vatbaar? Spr. vraagt of men dan zelfs een hooger subsidie dan ten vorigen jare bepaald was mag voordragen?

De heer *Bosch* zegt, dat hij zich niet voorgesteld had, dat er veel diskussiën over het aanhangige ontwerpraadsbesluit zouden plaats hebben, omdat de aangelegenheid een punt betreft, dat herhaaldelijk in deze vergadering is besproken, waarin de raad eene vaste zienswijze heeft aangenomen, en omdat door toekenning van jaarlijksche trapsgewijze verminderde subsidie de zaak van zelve ten einde spoedt; nu echter de heer *Kol* de beraadslagingen geopend heeft, wil Spr. zijn gezegde niet onbeantwoord laten, daar hij in het minst niet geacht wil worden in te stemmen met al wat die Spr. gezegd heeft. De heer *Kol* is zijne rede begonnen met te wijzen op den eed door hem op de gemeentewet afgelegd en heeft te kennen gegeven, dat die eed hem verbood om, in verband met eene zinsnede, voorkomende in het rapport der kommissie eenige subsidie toe te staan. Ik kan voor mij M. H. gerust verklaren, dat ik evenmin getwijfeld heb of de heer *Kol* heeft altijd en zal altijd bij het uitbrengen zijner stem zijnen eed gedachtig zijn, als dat ik gezien heb, dat gedurende mijn lidmaatschap een lid dezer vergadering daarin is te kort geschoten, en begrijp ik dus niet, waartoe eene herinnering aan den eed op de gemeentewet in deze kan dienstig zijn. Wat echter door den heer *Kol* aangaande de zaak zelve gezegd wordt, is onjuist, want de overgelegde rekening van het R. K. armbestuur is wel degelijk goedgekeurd; zij is voorzien met de goedkeuring der overheid, daartoe bij reglementen belast, en de goedkeuring die daaraan nog gegeven moet worden is geene andere dan die de raad zelf daaraan kan geven en die hij daaraan moet geven, alvorens het hem vrijstaat om met inachtneming der voorschriften der armenwet eene subsidie te verleenen. Die laatste goedkeuring nu, namelijk die van den raad, wordt gelijktijdig met het toekennen der subsidie gegeven. Wat de aangehaalde zinsnede uit het rapport der kommissie betreft, herinnert Spr. dat die woorden letterlijk dezelfde zijn als welke voorkomen in de rapporten van 1859 en 1858, dat die woorden bij den raad nooit eenige tegenspraak hebben ontmoet, veelmin vermoedens van oneerlijkheid hebben opgewekt, dat er zelfs geene diskussiën over gevoerd zijn, en dat die woorden mitsdien mogen geacht worden de zienswijze van den raad uit te drukken. Spr. die lid der komm. geweest is, doch bij resumtie van het rapport afwezig was, verwondert het dus geenszins dat de rapporteur diezelfde woorden voor de derde maal heeft gebezigd. Terwijl nu de heer *Kol* van de eerlijkheid der cijfers der rekening niet overtuigd schijnt, en ons voorstelt, dat de subsidie dit jaar *f* 500 hooger is dan in het afgeloopen jaar, zegt Spr., dat daar in deze vergadering de eerlijkheid van het R. K. armbestuur nooit is in twijfel getrokken, hij dus dit punt gerust kan ter zijde laten, maar is Spr. wel gedwongen om ter eerlijkheidswille er tegen op te komen, dat de subsidie dit jaar verhoogd wordt, want juist het tegendeel heeft plaats, de subsidie wordt verminderd en wel met hetzelfde bedrag als waarmede de heer *Kol* zegt, dat ze wordt verhoogd. Dit toch is het geval, verleden jaar is eene subsidie verleend van *f* 2000, dit jaar wordt voorgesteld er eene te verleenen van *f* 1500, waaruit wel degelijk en voor een ieder zonneklaar volgt, dat er van vermeerdering van subsidie geen kwestie is.

Met 19 stemmen tegen die van den heer *Kol*, wordt alsnu de voordragt aangenomen.

De heer *Kol* merkt aan, dat volgens art. 46 van het reglement van orde de heer *Bosch* zich van de stemming had behooren te onthouden.

De heer *Bosch* zegt, dat hij zich wel van de stemming wil onthouden ten einde de diskussie te bekorten, maar geeft te kennen, dat zulks de gewoonte dezer vergadering niet is, en zoo hij gelooft, teregt niet is, want hij kent geen wetsartikel, waardoor hij zich in dit geval van mede te stemmen zou moeten onthouden.

Aan de orde is de voordragt betreffende den bouw van een policie-wachthuis aan de Tolsteeg-barrière.

De heer *de Graaf* ontkent niet, dat hem de uitgetrokken som wel wat hoog is. Spr. had ook het wachthuisje op eene andere plaats gewenscht en kleiner. Mogt de raad zich echter met de voordragt vereenigen, dan geeft Spr. in overweging, het ontvangerskantoortje daar ter plaatse er mede te vereenigen en zoodoende den ingang der stad aan die zijde een beter aanzien te geven.

De *Voorz.* gelooft, dat het wachthuis dan grooter zou moeten zijn. Spr. gelooft dat het moeijelijk is op dat terrein, voor zoo ver het aan de stad behoort een grooter gebouw te zetten. Spr. heeft zich wel voorgesteld aan den eenen kant een wachthuis en aan den anderen kant het kommiezenhuisje te zetten, maar op het oogenblik is dat nog al moeijelijk. Overigens valt het wachthuis zeer in het oog en dient er dan toch wel eenigzins goed uit te zien. Het is daarenboven slechts eene uitgave voor eens, want er zal toch altijd aan dat deel der stad eene wacht noodig zijn.

Den heer *Pabst* lacht het denkbeeld om aan beide zijden een huisje te zetten, zeer toe, niet alleen om den welstand, maar ook in het belang van de administratie der stedelijke belasting. In den laatsten tijd is het dikwerf gebeurd, dat als de kommiezen een onderzoek of aanhaling deden, met opzet zulk een aandrang van volk komt, soms bestaande uit belanghebbenden bij de smokkelpartij, dat terwijl de kommiezen met een persoon bezig zijn, andere smokkelaars van de gelegenheid gebruik maken om ongevisiteerd de stad binnen te komen. Is de policie in de onmiddelijke nabijheid, dan kan men dat beletten. Spreker wil daarom vragen: of men de zaak ook zou uitstellen en eene andere voordragt doen, als dat punt ondersteuning bij den raad vond?

De *Voorz.* gelooft, dat het wenschelijk ware dat de raad heden eene beslissing nam, daar de policie zich reeds moet behelpen. Bovendien zou het een het ander niet prejudiciëren, daar men naderhand als men tot het aangegeven plan besloot, tot eene vergrooting zou kunnen overgaan.

De heer *Bake* vraagt: of het terrein aan de oostzijde aan de stad behoort?

De *Voorz.* antwoordt: alleen zoo ver de uitsprong is.

De heer *de Muralt* herinnert zich dat, twee of drie jaren geleden, die grond tijdelijk is afgestaan aan den heer *Buskes*, zoodat die stadseigendom is. Spr. zou er zeer voor zijn, de zaak nu af te doen, wijl daardoor toch het ander denkbeeld niet wordt geprejudicieerd.

De heer *Pabst* neemt de vrijheid aan den heer *Bake*, lid van de kommissie van fabrikage te vragen, of, volgens zijne meening, het overblijvende terrein geschikt zal zijn om, als men nu het voorgedragen wachthuis er plaatste, nog later aan de andere zijde een dergelijk kommiezen huisje te zetten?

De *Voorz.* gelooft dat wel.

De heer *Bake* gelooft ook, dat men aan de andere zijde der brug zeer goed een gebouwtje zou kunnen zetten. In dat geval zoude de eenige vraag zijn: of het wachthuis voor het doel niet te groot was; maakte men het echter kleiner dan zou het misstaan.

De heer *de Graaf* merkt aan, dat het niet te klein zal zijn, want onlangs heeft hij te Brussel aan de

Porte de Cologne twee dergelijke huisjes gezien, wier voorgevel niet meer dan vier ned. ellen lang was, het eene een douane-, het andere een wachthuisje.

De *Voorz.* vindt het niet wenschelijk, aan dat deel der stad, het wachthuis zoo klein te maken, dat nooit eene versterking der wacht zou kunnen plaats vinden, hetgeen toch soms noodig zou kunnen zijn.

De heer *Bake* merkt aan, dat die huisjes te Brussel een deel uitmaken der barrière, dus niet op zich zelve staan en daardoor klein kunnen zijn zonder dat het misstaat. Afgezonderd staande zouden die huisjes veel te nietig zijn.

Zonder hoofdel. omvraag wordt alsnu konform de voordragt besloten.

Aan de orde is alsnu de voordragt betreffende de regeling der dienst en van het toezigt op de stadsuurwerken.

De heer *Bosch* zegt, dat dit ontwerp hem noopt eenige opmerkingen in het midden te brengen, als wat betreft de benaming van stads horologiemaker, de werkzaamheden hem opgedragen en het traktement toegelegd van den adsistent opwinder der stadsuurwerken. De benaming van stads horologiemaker vindt Spr. niet gelukkig gekozen; hij wenscht ze vervangen te zien door die van opzigter van stads uurwerken. Spr. gelooft dat die woorden beter den aard der betrekking omschrijven en vindt ze ook meer overeenkomstig met de benamingen voorkomende in het organiek besluit van 19 Jan. 1859, alwaar wij lezen, dat er zullen zijn, een opzigter voor de gemeentebegraafplaats, een opzigter voor de stads verlichting, een opzigter van stads magazijn, enz. Nog zegt Spr. tot aanbeveling van zijn amendement, dat het bij benoemingen eene meerdere ruimte toelaat, daar men alsdan niet gedwongen is zijne keuze alleen maar tot horologiemakers te beperken, maar daaronder ook b. v. bekwame mechanici kan opnemen. Wat de werkzaamheden van deze beambten betreft, merkt Spr. op, dat het ontwerp-raadsbesluit hem alleen opdraagt het toezigt op stads uurwerken van den Domtoren, terwijl de instruktie van B. en W. hem ook nog belast met het toezigt op de overige stads uurwerken der Nikolai-, Geertruida- en Jakobietorens. Nopens het traktement van den adsistent opwinder neemt hij de vrijheid den Voorz. te vragen: welke de reden is, dat hetzelve op *f* 160 gebragt wordt, terwijl het organieke besluit van Januarij 1859 daarvoor *f* 130 bepaald heeft?

De heer *Pabst* verklaart zeer goed te kunnen inzien, dat B. en W. het nieuwe uurwerk op den Domstoren onder het voortdurend toezigt van eenen deskundige willen stellen, en daarom eenen met uurwerken onbekenden bewaarder van den toren daarmede niet verlangen te belasten, gelijk zulks tot aan het overlijden van den laatsten bewaarder plaats vond. Hij meent dus, dat de voorgestelde splitsing der betrekking alleen geschiedt omdat het bestuur in den bewaarder niet tevens een deskundigen kan vinden. Kon men echter eenen deskundige vinden die op den Domstoren wilde wonen, dan was het toch veel verkieselijker de betrekking niet te splitsen, want dan was er bij dag en nacht een waker aanwezig en men behoefde niet zoo lang het uurwerk te laten stilstaan als men noodig heeft om op den toren den deskundige te halen. Bovendien het werk zal door den bovenwonende deskundige beter, langer en menigvuldiger worden gadegeslagen dan door den man, die daarvoor telkens expresselijk eenige honderde trappen moet klimmen.

De *Voorz.* zegt, dat de splitsing is voorgesteld omdat men die regeling aldus beter acht, daar men het opzigt over het fijne uurwerk niet wenscht te vertrouwen aan den bewaarder van den toren, die het grovere werk moet verrigten. Het verschil voor stadskas is gering en kan mogelijk *f* 10 bedragen. Verder merkt Spr. aan, dat de naam »horologiemaker" meer uitdrukt wat B. en W. bedoeld hebben. Verder zou het woord »aldaar," waar gesproken wordt van den bewaarder kunnen worden weggelaten, wijl daarmede natuurlijk bedoeld wordt hier ter stede.

De heer *Schuurman* merkt aan, dat het aan den bewaarder van den Domtoren verboden wordt, op zon- en feestdagen iemand op den Dom toe te laten. Hij zou dat wenschen te zien vervallen, daar juist dan vele vreemdelingen de stad bezoeken.

De *Voorz.* zou voorstellen die bedenkingen aan B. en W. over te brengen.

De heer *v. Doorn* zou het beter achten, dat de opwinder door den horologiemaker onder diens verantwoordelijkheid werd aangesteld.

De *Voorz.* merkt aan, dat men het noodig heeft geacht tot dusverre daartoe meer menschen in stads dienst te hebben, wijl het werk nog al zwaar is en zij ook soms elkander moeten helpen.

De heer *Bisdom* heeft heden morgen van den horologiemaker *Haak* vernomen, dat deze in het ware belang der stads uurwerken, en al oo der stad zelve, liever niemand, noch meerder personeel wenschte te zien aangesteld, maar alleen te behouden hem, die hem hierin nu ten dienste staat, als zijnde deze persoon zéér geschikt en voldoende, om redenen die hij aan Spr. met goede gronden heeft gestaafd. Hij vindt mitsdien bezwaar in de aanneming voor als nog der onderwerpelijke voordragt; maar stelt een nader onderzoek daaromtrent voor.

De *Voorz.* gelooft, dat de horologiemaker niet weet welke zijne betrekking zal zijn; op het oogenblik heeft hij tot assistent den bewaarder van den Domstoren.

De heer *Pabst* vraagt: wie de benoeming van den opzigter der uurwerken zal doen?

De *Voorz.* meent, B. en W.

De heer *Pabst* hoort tot zijne verwondering hier in deze vergadering, dat de heer *Haak* alreede verzekerd heeft, dat hij liefst zelf een opwinder zal aanstellen. Spr. begrijpt het niet. In alle geval zegt hij, de betrekking van opzigter der uurwerken is eene nieuwe betrekking, en indien de raad de benoeming niet aan B. en W. opdraagt, dan moet de raad haar doen. Hij gelooft, dat dit niet in het beleid van deze zaak ligt.

De *Voorz.* merkt aan, dat eene betrekking, waartoe B. en W. de benoeming hebben, gesplitst wordt, en nu dacht men, sprak het van zelf, dat B. en W. de benoeming zouden doen. Spr. is echter bereid de verg. te raadplegen.

Door den heer *Bosch* wordt alsnu voorgesteld in plaats van »stads-horologiemaker" te lezen »opzigter over de stadsuurwerken."

De heer *Bake* deelt het gevoelen van den heer *v. Doorn*, en acht het van belang den stads-horologiemaker verantwoordelijk te maken voor den goeden gang der uurwerken en dus ook aan hem het opwinden derzelve op te dragen of althans van zijnent wege te doen plaats hebben.

De *Voorz.* meent, dat het te veel in verband staat met andere betrekkingen en te ver gaat, den assistent door den horologiemaker te laten voordragen.

De verordening wordt nu met 18 stemmen, tegen die der HH. *Bisdom*, *Bake* en *v. Stirum*, aangenomen.

Het amend. van den heer *Bosch*, in stemming gebragt, wordt mede aangenomen met 18 stemmen tegen die der HH. *Bake*, *v. Veersen* en den *Voorz.*

De *Voorz.* stelt alsnu voor de benoeming van den opzigter over de stadsuurwerken aan B. en W. op te dragen, hetgeen met 16 stemmen, tegen die der HH. *Pabst*, *de Murall*, *Bisdom*, *Boer*, *Ram* en *v. Schermbeek*, wordt aangenomen.

Aan de orde is behandeling van het verzoek van *H. W. Verloop*, tot overname van een erfpachtsregt van den heer *Schober*. Wordt nadat de heer *van Doorn* zulks verzocht had, besloten de behandeling dezer zaak uit te stellen.

Aan de orde is de voordragt om den huur der bruikers van Lepelenburg te verlengen tot 1 Nov. met bepaling dat dezelve alsdan onherroepelijk zal zijn geeindigd.

De heer *de Graaf* twijfelt niet of de stad is in haar regt. Spr. zou echter het woord »onherroepelijk" wenschen weg te laten, daar anders de kwestie nu reeds voor goed beslist wierd. Naast regt bestaat billijkheid, en als Spr. terugziet op het gebeurde met andere stads eigendommen, die volmaakt in dezelfde omstandigheden verkeerden, kan Spr. nog niet tot het besluit komen, hoe die zaak billijkerwijze ten einde zal worden gebragt.

De *Voorz.* acht het raadzaam, dat de bruikers weten hoe de stad omtrent deze zaak denkt. De komm. van fabriekage heeft inspektie *in loco* genomen en bevonden, dat het te bejammeren is, dat zulk een stuk stadsgrond bij de groote behoefte, die er aan bouwterrein bestaat, er zoo slecht uitziet. Spr. gelooft dat de bruikers allezins reden tot tevredenheid hebben over de wijze waarop men ten hunnen opzigte heeft gehandeld, daar men hen telkens heeft gewaarschuwd voor hetgeen nu zal gebeuren.

De heer *Schuurman* zegt, dat hij gaarne van het dagelijksch bestuur eene bepaalde voordragt had gezien en bij goedkeuring daarvan de opzegging; is nu met November nog geene beslissing genomen omtrent het terrein dan zal het ongebruikt blijven liggen als het woord »onherroepelijk" niet vervalt.

De heer *v. Doorn* ondersteunt het voorstel van den heer *de Graaf*, het komt hem voor, dat, jawel de stad het regt kan hebben, om de ontruiming van Lepelenburg te eischen, maar hij is niet overtuigd, dat de uitoefening daarvan billijk zijn zou, ook ziet hij daarin meer schade dan voordeel; in allen gevalle zal daardoor leed worden berokkend aan een aantal stille burgers, die dáár nu eene gelegenheid hebben tot uitspanning voor zich zelven en voor hunne vrienden en betrekkingen, zooals zij die elders moeijelijk zullen kunnen terugvinden. Vóór dat nog bepaald kan worden het doel, waarom dat geschiedt, wikkelt de raad zich in allerlei moeijelijkheden en laadt op zich de verwijten en de ontevredenheid van de ingezetenen, die, schijnbaar zonder geldige redenen, in hunne belangen benadeeld en in het vrije genot van hunne bezittingen gehinderd worden. De aanleiding voor die handeling wordt gezocht in den vervallen toestand dier gebouwen, maar daarvan heeft de regering zelve een groot deel der schuld op hare rekening; de onzekerheid, waarin zij ten opzigte van het lot der daar te stellen veranderingen of verfraaijingen de gebruikers heeft gebragt, moest dezen wel allen lust tot werken benemen en verval ten gevolge hebben. Ook zou het kleine en poppige van den aanleg een voorwendsel zijn, om het oude bolwerk af te breken, want dat ontsiert onze wandelingen, dat schrikt den vreemde af en houdt hem terug om hier zijn verblijf te nemen. — Over den smaak valt niet te twisten, het begrip van schoonheid hangt van ieders bijzondere meening af en kan niet door algemeene regelen bepaald worden, maar, er zullen er ook wel zijn, voor welke die koepeltjes, steigertjes en tuinhuisjes, met de daarbij behoorende sieraden, eene eigene aantrekkelijkheid bezitten en die zich opdringen, dat zij, als gedenkteekenen uit den goeden tijd, toen ieder burger, naar eigen zin en lust zijne woning inrigtte en niet door lastige inmenging verpligt werd, om zich naar het oordeel van anderen daarbij te schikken, eerbied verdienen. Wat hiervan zijn moge, Spr. gelooft ook niet, dat de vreemdelingen dáárom in zoo grooten getale zich in ons land vestigden, omdat zij daar alles mooi vonden, maar veeleer dat zij hier gekomen en gebleven zijn, omdat zij er eene gelukkige onafhankelijkheid en eene vrijheid in hunne handelingen en inzigten genoten, die zij in eigen vaderland, en de schoonere streken buiten onze grenzen, zóó niet gekend hadden. — Die eigenaardigheid van ons Volk, die behoefte om afgezonderd en op zich zelf, op eigen erf en hof te leven, die belette dat hier, zooals in het buitenland de burgerhuizen tot woning voor velen ingerigt en in grootscheren stijl opgetrokken wierden en die dat kleine heeft teweeg gebragt, waarom wij dikwijls worden bespot, heeft ook hare goede zijde. Daardoor is bestendigd geworden die tegenzin tegen het nieuwe en uitheemsche, dat verschil tusschen onze zeden en gewoonten en die van onze naburen, in één woord, dat bijzondere in onzen volksaard, waaruit wij alleen het wonder kunnen verklaren, dat onze zwakke staat, zoolang zijne zelfstandigheid heeft behouden en niet versmolten is in de magtige rijken, waardoor hij omgeven en zoo menigmalen bedreigd en altoos benijd is. Spr. hoort gaarne de schoonheid van deze stad prijzen, hij is bereid tot opofferingen om haar nog meer te verfraaijen, en hij voelt zich gestreeld, als hare bezoekers haar roemen als een lustoord, als een paradijs van weelde, maar, hij moet het uitspreken, meer waarde heeft voor hem de tevredenheid van een twaalftal burgers, die de welvaart van Utrecht helpen schragen, dan de lof of de bewondering van duizend vreemdelingen, die niets in het belang van Utrecht doen zullen.

De *Voorz.* gelooft dat als de stad een terrein heeft, waar zij de gelegenheid verschaffen kan sierlijke woningen te zetten, zij het algemeen belang meer bevordert, dan door 12 burgers, die reeds genot hebben gehad, nog langer alleen te laten genieten.

De heer *Bisdom* herinnert, dat de bruikers van het bolwerk L. zich allezins bereid verklaard hebben voldoende mee te werken tot de plannen van den raad, blijkens hun in der tijd ingediend rekest. Spr. vraagt dáárom, of het niet goed, ja billijk en in aller belang ware, dat der komm. van fabriekage des noods, nog versterkt met een lid van het dagelijksch bestuur, werd opgedragen, althans gelegenheid wierd gegeven, zich met hen zoo mogelijk te verstaan; hij vermeent, dit zeer te moeten aanraden.

De *Voorz.* zegt, dat hieraan niets in den weg staat, als de raad maar eerst bepaalt wat het plan is.

De heer *Bisdom* zou denken, dat het voorshands ontworpen plan juist goed te maken ware, door die menschen hierover te hooren, en hunne opinie en bereidvaardigheid tot medewerking daartoe nader te vernemen. Hij vermeent zich met een gunstig resultaat daarop te mogen vleijen, en dringt hierop alzoo nogmaals zéér aan.

De heer *Pabst* rekent zich verpligt rekenschap te geven, waarom hij er tegen is, om het woord *onherroepelijk* uit het besluit te nemen. Het is, zegt hij, in het belang van de stad en der tegenwoordige huurders. Het belang der stad vordert dat zij van hare eigendommen eene goede huur trekt, en deze betalen de tegenwoordige huurders niet, want zij verklaren ongevraagd meer huur te willen geven, mits zij voor eenigen tijd huur krijgen. De onzekere toestand benadeelt dus het inkomen der stad. Het belang der huurders is ook dat de zaak geregeld worde, zoo in het besluit niet gezegd wordt dat de huur onherroepelijk zal eindigen dan geeft dit hoop dat de zaak op de lange baan zal worden geschoven, en die hoop werkt alle schikkingen tegen. De huurders moeten dus weten, dat de raad onherroepelijk heeft besloten aan den bestaanden toestand een einde te maken. Hiertoe medewerkende, wil Spr. echter zijne stem niet prejudiciëren, maar zal aan een nauwgezet onderzoek onderwerpen én de plannen van het bestuur én van de huurders de aanbiedingen die toegezegd zijn, welke laatsten hij hoopt dat aannemelijk zullen zijn.

(*Vervolg in de Courant.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.